บทที่ ๑

บทนำ

ความเป็นมาของปัญหา

น้ำตาลเป็นสินค้าออกที่มีความสำคัญมากชนิดหนึ่งทางเศรษฐกิจของประเทศไทย ความสำคัญของน้ำตาลเพื่อการส่งออกได้เพิ่มสูงขึ้นตามลำดับ โดยทำรายได้ให้กับประเทศไทยในปี พ.ศ. ๒๕๒๑ ประมาณ ๓,๘๔๔ ล้านบาท อุตสาหกรรมน้ำตาลเป็นอุตสาหกรรมที่เกี่ยวเนื่องกับอุตสาหกรรมอื่น ๆ คือ นอกจากน้ำตาลจะต้องอาศัยอ้อยซึ่งเป็นผลผลิตทางเกษตรเพื่อใช้เป็นวัตถุดิบแล้ว น้ำตาลยังสามารถใช้เป็นส่วนประกอบในอุตสาหกรรมการผลิตอาหารอื่น ๆ เช่น ผลิตภัณฑ์นม น้ำหวาน น้ำอัดลม และผลิตภัณฑ์ยา เป็นต้น นอกจากนี้ ผลิตผลพลอยได้ เช่น กากน้ำตาล ยังสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการผลิตผงชูรส อาหารสัตว์ และผลิตภัณฑ์แอลกอฮอล์ เป็นต้น ฉะนั้น เมื่ออุตสาหกรรมน้ำตาลได้รับความเสียหาย เกษตรกรรมและอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ ก็ถูกกระทบกระเทือนตามไปด้วย

อุตสาหกรรมน้ำตาล นอกจากทำรายได้ให้กับประเทศปีละมาก ๆ แล้ว ยังเป็นอุตสาหกรรมที่รองรับแรงงานไม่ต่ำกว่า ๗๐,๐๐๐ คน และมีปริมาณเงินทุนหมุนเวียนไม่ต่ำกว่าปีละ ๖.๕ พันล้านบาท แต่อย่างไรก็ตาม อุตสาหกรรมน้ำตาลของไทยไม่ได้มีการวางแผนหรือตั้งเป้าหมายที่แน่นอน เมื่อเกิดปัญหาขึ้น รัฐบาลในแต่ละยุคแต่ละสมัยต่างก็ทำการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า แทนที่จะได้ผลสมตามเจตนารมณ์ของรัฐบาลที่จะคลี่คลายให้สถานการณ์ดีขึ้น กลับได้ผลในทางตรงข้าม การที่รัฐบาลไม่มีนโยบายและแผนที่แน่ชัดจะเป็นผลร้ายต่ออุตสาหกรรมน้ำตาลในระยะข้างหน้าได้

เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๑๖ - ๒๕๑๘ โลกขาดแคลนน้ำตาล ทำให้ราคาน้ำตาลสูงขึ้นมาก ปัญหาเรื่องคุณภาพดูเหมือนถูกมองข้ามไป เพราะในภาวะขาดแคลนเช่นนั้นผู้ขายสามารถเล่นตัวได้ แต่บัดนี้สภาพของตลาดได้เปลี่ยนแปลงไปโดยสิ้นเชิง กลายมาเป็นตลาดของผู้ซื้อ ซึ่งหมาย

ความว่าผู้ซื้อมีอำนาจและฐานะที่จะเลือกซื้อสินค้าจากผู้ขายที่มีคุณภาพดีที่สุดและราคาต่ำที่สุดได้ ฉะนั้น หากประเทศไทยยังคงผลิตน้ำตาลโดยไม่คำนึงถึงคุณภาพแล้ว ก็ยากที่จะรักษาตลาดซึ่งไทยสร้างมาด้วยความยากลำบากไว้ต่อไปได้ เมื่อไทยต้องสูญเสียตลาดไป ก็จะส่งผลร้ายต่อการผลิตน้ำตาล การปลูกอ้อย และเศรษฐกิจของชาติ ดังนั้น ปัญหาเรื่องคุณภาพน้ำตาลจึงเป็นเรื่องที่ผู้ผลิตต้องให้ความสนใจเป็นพิเศษนับแต่น้ำตาลได้ผลิตออกมาจากโรงงาน ไม่ว่าน้ำตาลนั้นนำไปใช้เพื่อการบริโภคภายในประเทศหรือส่งไปจำหน่ายยังต่างประเทศ ต้องรักษาคุณภาพให้ได้มาตรฐานเป็นที่พอใจแก่ลูกค้า นอกจากนี้ ต้องควบคุมให้ต้นทุนการผลิตลดลงสามารถแข่งขันในตลาดต่างประเทศได้ หาไม่แล้ว ความล้มเหลวก็จะบังเกิดขึ้นแก่อุตสาหกรรมน้ำตาลไทยอย่างแน่นอน

<u>วัตถุประสงค์ของการศึกษา</u>

๑. เพื่อศึกษาถึงวิธีการปลูกอ้อย ระบบการซื้อขายอ้อย ระบบการตัดเก็บอ้อย ระบบขนส่งอ้อยของประเทศไทย และวิธีการควบคุมการผลิตอ้อยเพื่อให้ได้ต้นทุนต่ำสุด

๒. เพื่อศึกษาถึงกระบวนการผลิตน้ำตาลของประเทศไทย และวิธีควบคุมการผลิตให้มีประสิทธิภาพ

๓. เพื่อศึกษาถึงโครงสร้างของตลาดภายในประเทศไทยและตลาดต่างประเทศที่เป็นอยู่ก่อนช่วงเวลาความตกลงว่าด้วยน้ำตาลระหว่างประเทศ ปี ๒๕๒๐ และภายหลังที่ประเทศไทยได้เข้าร่วมความตกลงว่าด้วยน้ำตาลระหว่างประเทศ ปี ๒๕๒๐

๔. เพื่อศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น และเสนอแนะแนวทางแก้ไข ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่องานด้านการวางแผน การกำหนดมาตรการนโยบายการผลิตและการค้าน้ำตาลที่เหมาะสม เพื่อความมั่นคงแก่อุตสาหกรรมน้ำตาลของประเทศไทยในอนาคต

<u>ประโยชน์ที่จะได้จากการศึกษา</u>

๑. ช่วยให้ทราบถึงวิธีการปลูกอ้อย กรรมวิธีการผลิตและการจำหน่ายน้ำตาลทั้งตลาดในประเทศไทยและตลาดต่างประเทศ ต้นทุนการผลิต การส่งออก ตลอดจนการวางนโยบายของรัฐบาลไทยทางด้านการผลิตและการจำหน่าย

๒. ช่วยให้ทราบถึงปัญหาในการผลิตและการจำหน่ายของอุตสาหกรรมน้ำตาลไทย ตลอดจนลู่ทางในการแก้ปัญหา

๓. ช่วยเผยแพร่ความรู้และรายละเอียดเกี่ยวกับการเพาะปลูก ปัญหาในการผลิตและการจำหน่ายน้ำตาล อันจะอำนวยประโยชน์แก่ผู้เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมน้ำตาลทั้งเจ้าหน้าที่ของรัฐ โรงงานน้ำตาล เกษตรกร และผู้บริโภค

<u>วิธีการศึกษาและค้นคว้า</u>

การศึกษาเรื่องปัญหาในการจำหน่ายและการควบคุมการผลิตน้ำตาลในประเทศไทย ได้รวบรวมข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

๑. ข้อมูลปฐมภูมิ ได้จากการสัมภาษณ์และประมวลความคิดเห็นจากบุคคลกลุ่มต่าง ๆ ในวงการที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ เจ้าหน้าที่ของสำนักงานอ้อยและน้ำตาลทราย เจ้าหน้าที่กรมส่งเสริมการผลิต กระทรวงอุตสาหกรรม เจ้าหน้าที่ฝ่ายจัดจำหน่ายของโรงงานน้ำตาล เจ้าหน้าที่เทคนิคของโรงงานน้ำตาล เจ้าหน้าที่ของบริษัทผู้ส่งออก พ่อค้าขายส่ง กลุ่มเกษตรกรจังหวัดกาญจนบุรี และข้อมูลจากโรงงานน้ำตาล

๒. ข้อมูลทุติยภูมิ ได้ศึกษาค้นคว้าจากเอกสารอ้างอิงต่าง ๆ ของหน่วยราชการและเอกชน ข้อมูลจากวารสาร นิตยสาร หนังสือพิมพ์ บทความต่าง ๆ พระราชบัญญัติ ประกาศและคำสั่งของหน่วยราชการ